

[Dahlgaard.]

sider, at nedgangen i byggeriet skyldes det nye boligforlig. Det skyldes dels det høje renteniveau, der er fremkaldt af inflation og af for stort byggeri i fjor, der skal finansieres i år, dels den omstændighed at der ikke er den boligmangel, som vi i en år-række har måttet slås med. Derfor skal betydelig mere omtanke udfoldes, før man sætter nybyggeri i gang, end dengang da alt kunne sælges eller udlejes.

Jeg mener, vi kan bebrejde regeringen dens kølige holdning over for en instituering af indeksblån og indeksfinansiering, der kunne muliggøre byggeri til rimelige begyndelsesudgifter og derpå følgende normal prisudvikling. Det er oplagt, at en sådan ordning, som vi jo nok kommer til at diskutere senere i denne samling, ville være af overordentlig betydning for byggeriets opretholdelse netop i den nuværende situation og dermed også for beskæftigelsen. Også andre tilpasninger inden for realkreditsystemet er efter vor opfattelse påkrævet, for at vi kan komme ud af den stødvide rytme, der kendetegner byggeområdet. Vi forventer, at regeringen tager initiativ til en drøftelse af boligbyggeriets finansieringsproblemer. Om det så skal ske i boligudvalget, i det politisk-økonomiske udvalg eller mellem de partier, der har indgået et boligpolitisk forlig, det skal jeg ikke ved denne lejlighed tage stilling til.

Den væsentligste indsats til gavn for beskæftigelsen kan i den givne situation ydes af arbejdsmarkedets parter, nemlig ved at slutte nogle forstandige overenskomster. Vort omkostningsniveau er udiskutabelt kommet for højt op, og det må nødvendigvis indgå i organisationernes overvejelser. Jeg er selv løntager og har altid været det, og derfor håber jeg ikke, det kan misforstås, når jeg siger, at Dansk Arbejdsgiverforening ville ikke gøre nogen god social indsats, hvis den sagde ja til lønkrav, der var så store, at det førte til yderligere nedgang i produktion og beskæftigelse.

De fast ansatte i offentlig og privat tjeneste, som i visse tilfælde kan påvise lønmæssige efterslæb, ville heller ikke gøre nogen god social indsats, hvis de stillede krav, hvis imødekomelse pressede lønniveauet stærkt i vejret og dermed løst ansatte arbejdskammerater ud i arbejdsløshed.

Den uvished, som hersker på hele lønområdet, og som jo tilsyneladende skal være ved hen til 1. marts, er i sig selv en beskæftigelseshæmmende faktor. Jeg har sagt det før, og jeg vil gentage det her: vi savner stadig en indsats til gavn for beskæftigelsen fra arbejdsmarkedets egne organisationer. Ansvar for lønpolitikken — og det er altså et betydeligt ansvar, det drejer sig om — ligger i den givne situation uigenkaldeligt hos arbejdsmarkedets organisationer. Det er dem, der skal løse overenskomstproblemerne uden at bede om og uden at trues af indgreb udefra.

Jeg har nogle gange hørt venstres politiske ordfører, hr. Christophersen, sige noget om, at hvis arbejdsmarkedets parter ikke kan klare overenskomstspørgsmålene selv, da må lovgivningsmagten assistere. Jeg begriber i og for sig ikke, at en repræsentant for regeringspartiet på nuværende tidspunkt vil kaste sig ud i hypotetiske overvejelser af denne art. Bevares, folketinget og lovgivningsmagten som helhed skal jo altid være rede til at yde assistance, når man andre steder i samfundet ikke kan løse problemer af samfundsmæssig rækkevidde. Men det, der skal siges til arbejdsmarkedets organisationer på nuværende tidspunkt, det er dog det, at dette folketing er dårligere egnet end sædvanligt til at overtage en uløst overenskomst-situation. Det skyldes delvis, at folketinget er opsplittet i så mange partier, at det medfører praktiske vanskeligheder for den politiske beslutningsproces. Det skyldes imidlertid også, at regeringen ikke har ledet arbejdet på en sådan måde, at der har kunnet udvikle sig et tillidsfuldt samarbejdsforhold mellem de partier, som løsningen af en overenskomstsituation i folketingets regie i givet fald måtte bygge på, nemlig foruden regeringspartiet selv socialdemokratiet og det radikale venstre.

Hvis folketinget skulle til, som hr. Christophersen undertiden har sagt det, at yde assistance i en overenskomstsituation, så krævede det roligt omdømme og sikker politisk styring. Erfaringerne viser os imidlertid, at mere omfattende initiativer fra regeringens side let fører til frustration og desorientering både her i tinget og ude i landet. Derfor skal den besked, der fra politisk hold gives arbejdsmarkedets parter, være